

Utredningen
vattenfrågor vid
planläggning och
byggande
(Fi 2021:06)

En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72)

Johanna Söderasp, Särskild utredare
och Vattenvårdsdirektör Bottenviken

Presentation av utredningen

Johanna Söderasp, särskild
utredare

Camilla Adolfsson,
huvudsekreterare

Henrik Josefsson, sekreterare

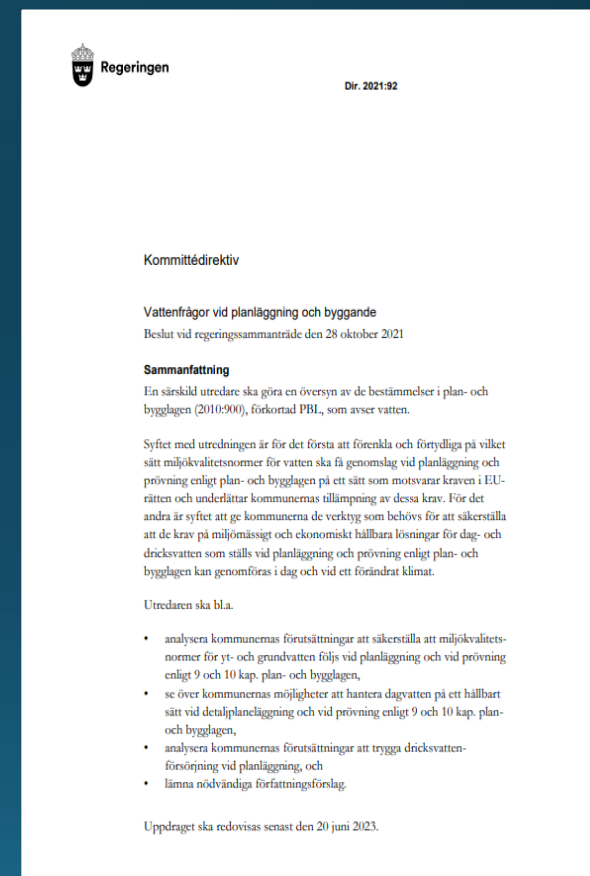

Utredningens direktiv – översyn av de bestämmelser i plan- och bygglagen som avser vatten

Syftet är att

- 1) förenkla och förtydliga på vilket sätt miljö kvalitetsnormer för vatten ska få genomslag vid planläggning och prövning enligt plan- och bygglagen på ett sätt som motsvarar kraven i EU-rätten och underlättar kommunernas tillämpning av dessa krav,
- 2) ge kommunerna de verktyg som behövs för att säkerställa att krav på miljömässigt och ekonomiskt hållbara lösningar för dag- och dricksvatten kan ställas vid planläggning och prövning enligt plan- och bygglagen, både i dag och vid ett förändrat klimat.

Uppdraget slutredovisades den 21 november 2023.

Uppdraget har avsett tre vattenfrågor utifrån ett PBL-perspektiv

- Miljökvalitetsnormer för vatten
- Dagvattenhantering
- Dricksvattenförsörjning

Våra utgångspunkter

De förslag vi lämnar ska vara:

- **Hållbara** – bidra till en långsiktigt hållbar fysisk samhällsplanering
- **Effektiva** – leda till en enklare och tydligare plan- och byggprocess
- **Rättssäkra** – vara förenliga med svensk rätt och internationell rätt/EU-rätt
  - Identifiera EU-rättens kravnivå och lämna förslag i linje med denna

Slutsatser, utmaningar och förslag

Övergripande slutsatser

- Fysisk planering är en viktig del av vattenarbetet och blir allt viktigare utifrån hur miljökvalitetsnormer för vatten tolkas och tillämpas samt ur ett klimatperspektiv med ökad risk för både vattenbrist och översvämningar.
- Oklart regelverk leder till olika tolkning och tillämpning över landet – tydliggöranden behövs!
- Tydligare förutsättningar och fler verktyg behövs för kommunerna för att jobba långsiktigt och proaktivt med vattenfrågor, inte minst skyddsåtgärder för att hantera dagvatten, motverka vattenbrist och uppnå MKN.
- Viktigt att tydligare kunna fördela ansvaret mellan olika aktörer, särskilt när det gäller dagvattenhantering ur ett klimatperspektiv.
- Avrinningsområdesperspektiv är viktigt och behöver avspeglas tydligare i planer på region- eller översiktsnivå.

Förslag

Miljökvalitetsnormer för vatten

- Begreppet följa ersätts med tydligare och mer konkreta begrepp, anpassade till situation och instrument.
- Tillämpningen av bestämmelserna om miljökvalitet enligt 5 kap MB avgränsas till planläggningsituationen.
- Nya möjligheter till skyddsåtgärder både inom och utanför detaljplanområdet för att inte överträda de s.k. försämrings- eller äventyrandeförbuden.
- Nya och utökade regler kring undantag i enlighet med vattendirektivet och prioämnesdirektivet.
- Tydliggörande av roller och ansvar för myndigheterna i processer enligt PBL och MB.

Förslag

Dagvatten

- Definitioner av **dagvatten** och **dagvattenhantering** införs i PBL och LAV
- Dagvattenhantering regleras som ett nytt allmänt intresse som behöver beaktas vid planläggning i detaljplan och områdesbestämmelser, vid bygglov och inför startbesked av anmälningspliktiga komplementbyggnader.
- Tydligare möjlighet för kommunen att ställa krav på dagvattenåtgärder på tomten inom ordinarie ansvar.

Dricksvattenförsörjning

- Nya möjligheter att ställa krav på skyddsåtgärder för att förebygga brist på vatten i detaljplan, bygglov eller startbesked samt för att tillgodose vattenförsörjning på obebyggda och bebyggda tomter.
- Nytt bemyndigande för länsstyrelsen eller kommunen att meddela ytterligare föreskrifter om förbud eller begränsningar av användningen av dricksvatten vid vattenbrist eller risk för vattenbrist i kombination med utökad sanktion vid överträdelse.

Tack för mig! Frågor?

Kontaktuppgifter:

johanna.soderasp@lansstyrelsen.se